

УДК 343.1

*Михайленко В. В.**суддя Вищого антикорупційного суду
кандидат юридичних наук*

ЗАСТОСУВАННЯ НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ ЯК ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Постановка проблеми. Ефективність кримінального провадження не в останню чергу визначається через вирішення поставлених законодавцем завдань. Завдання кримінального провадження встановлюють вектор кримінально-процесуальної діяльності, формують її рубіжні і загальні орієнтири, а кінцевий результат їх виконання є індикатором законності та належності цієї діяльності. Завдання кримінального провадження визначені у статті 2 Кримінального процесуального кодексу України, де серед іншого, вказано на забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Словосполучення «належна правова процедура» застосовується в КПК України лише один раз в переліку завдань кримінального провадження,

© Михайленко В. В., 2020

© Національний університет «Острозька академія», 2020

-
- Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

при чому його сутність не розкривається ні в статті 2, ні в інших нормах. Крім того, використане законодавцем формулювання не дає можливості визначити, чи є застосування належної правової процедури самостійним завданням кримінального провадження або виконує допоміжну роль по відношенню до забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду. У зв'язку з цим виникає ряд питань теоретичного і практичного характеру щодо визначення сутності і ознак належної правової процедури у кримінальному процесі та його співвідношення з процесуальною формою.

Нормативне закріплення завдань кримінального провадження обумовлює необхідність дослідження «належної правової процедури» як окремої категорії, що і становить мету цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Традиційно дослідження належної правової процедури проводяться в загально-теоретичному плані. Попри те, що застосування належної правової процедури закріплено серед завдань кримінального провадження, питання визначення її поняття і суті не входить до кола популярних досліджень кримінального процесуального права. Окремим питанням належної правової процедури присвячені праці Гловюк І.В., Городовенко В.В., Циганюк Ю.В., Кощинець В.В., Сорока С.О., Панасюк О.

Виклад основного матеріалу. В теоретичному аспекті «належна правова процедура» – це сформована англосаксонською правовою традицією форма здійснення правосуддя, яку утворюють сукупність гарантій прав людини процесуального характеру, спрямовані на досягнення процедурної справедливості правосуддя. До гарантій, які у своїй сукупності формують належну правову процедуру, відносяться право на судовий захист, право на ефективне розслідування; право на швидкий суд; право на публічний суд; право на неупереджений суд (ніхто не може

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvzkip.pdf>.

бути суддею у своїй справі; право на суд неупереджених присяжних; право на змагальний процес; презумпція невинуватості; право не свідчити проти себе; право на допит в суді свідків обвинувачення; право на допомогу адвоката під час судового розгляду; право бути вислуханим; право не піддаватися двічі покаранню за один й той самий злочин; право на безпосередній процес; право на безперервний процес (принцип сконцентрованості (безперервності) судового засідання; право на оскарження [1, 207]. Виходячи із цих складових, стає очевидним, що «належна правова процедура» – це комплексна категорія, яка має безпосередній зв'язок з засадами кримінального провадження і концепцією верховенства права.

Не зважаючи на те, що витoki цієї концепції сформовані в іноземній юридичній доктрині і практиці, на сьогоднішній день вона органічно вписалася у вітчизняний правовий простір. Майже всі її елементи стають, так би мовити, ідеологічним підґрунтям юридичного процесу, вони мають універсальний характер і знаходять свої аналогії в українському законодавстві та правозастосовній практиці. Зокрема, у кримінальному провадженні положення концепції «належної правової процедури» перебувають в тісному взаємозв'язку з засадами, останні, в свою чергу, можна вважати їх нормативним втіленням.

Традиційно належна правова процедура асоціюється з судовим розглядом і застосуванням її під час здійснення правосуддя. За твердженням Гордовенка В.В., концепція належної правової процедури відсутня у тексті Конституції України, однак значна кількість її складників є важливими принципами права і набуває свого реального втілення в сфері судової влади. Розглядаючи належну судову процедуру, він вказує, що вона є більш широким поняттям і включає як процесуальні гарантії захисту особистих прав, так і правові механізми обмеження свавілля

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

держави в особі її органів і посадових осіб (насамперед шляхом оскарження їхніх дій до суду) [2, с. 16, 17]. Однак, у кримінальному провадженні судовому розгляду передують стадія досудового розслідування, у зв'язку з чим виникають такі запитання:

- чи поширюється завдання застосування належної правової процедури також і на стадію досудового розслідування кримінального провадження;

- чи свідчить закріплення належної правової процедури серед завдань кримінального провадження про те, що воно стосується не лише суду, а й інших процесуальних суб'єктів, в першу чергу, слідчого, прокурора і захисника.

Вважаємо, що на обидва запитання слід відповісти ствердно. Адже закріплені завдання кримінального провадження, не розділяють їх окремо для судових та досудових процедур, а в світлі задач і функцій слідчого судді в рамках судового контролю під час досудового розслідування за кожним зверненням сторони обвинувачення чи сторони захисту здійснюється «міні судовий процес». Тим більше, що на сучасному етапі розвитку означеної концепції в зарубіжних країнах досить чітко простежується тенденція до розширення її змісту, а саме сфер дії належної правової процедури [3, с.45]. З урахуванням стадійності кримінального провадження, застосування належної правової процедури можна розглядати як комплексну оптимальну модель кримінального провадження через закріплення основних процедурних вимог до нього, дотримання яких є обов'язковим для всіх суб'єктів, які виконують відповідні процесуальні функції. В свою чергу, конструювання такої оптимальної моделі є повноваженнями в тому числі слідчого, прокурора і захисника.

Кожна держава повинна бути здатною підтримувати порядок і карати за злочини, але правила і процедури, відповідно до яких держава

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.

забезпечує виконання своїх законів, мають бути публічними і недвозначними, а не таємними, свавільними чи такими, що піддаються політичним маніпуляціям, і повинні бути однаковими для всіх. Саме це і має на увазі належна правова процедура [4]. Категорія належності є якісною характеристикою процедури, яка має виступати своєрідним лакмусовим папірцем (індикатором) послідовності та конструктивності розвитку суспільних відносин [5, с.87].

Аналіз сучасних теоретичних доробок свідчить про те, що досліджуване завдання розглядається як дія (застосування/дотримання належної правової процедури) та як явище (належна правова процедура); при чому щодо останнього відсутня єдність в розумінні науковців.

Сорока С.О. вбачає в належній правовій процедурі встановлений кримінальним процесуальним законом порядок дій, що забезпечує прийняття законних, обґрунтованих і справедливих рішень [6]. Циганюк Ю. В. зазначає, що поняття «належна правова процедура» є системним явищем, комплексність якого можна простежити і з точки зору теорії, встановлюючи особливості поєднання понять «належна процедура» та «правова процедура», і з точки зору з'ясування системності механізму реалізації належної правової процедури в межах кримінального провадження... «Належну правову процедуру» необхідно розуміти як таку, що відповідає нормам кримінального процесуального законодавства; необхідну у зв'язку із порушенням публічних чи приватних інтересів кримінальним правопорушенням; потрібну для охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження [7, с. 221].

В свою чергу, застосування належної правової процедури у кримінальному провадженні – це встановлені кримінальним процесуальним законодавством способи реалізації норм кримінального процесуального права, що забезпечують досягнення цілей правового

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

регулювання кримінальних процесуальних відносин у сфері порядку досудового розслідування та судового розгляду [8, с. 17].

Для Тертишника В.М. застосування належної правової процедури в комплексі інших завдань кримінального провадження означає здійснення справедливого правосуддя [9, с. 13]. З ним погоджуються і інші вчені, одночасно, розглядаючи належну правову процедуру як ознаку доступності до правосуддя. У тлумаченні цієї категорії є різні підходи, але, як правило, вона характеризується в аспекті справедливої процедури. Це призводить до різного визначення обсягу цієї категорії і поряд з цим до певної теоретичної неузгодженості щодо справжнього визначення сутності належної процедури та співвідношення із загальною категорією «справедливість» [10, с.147].

Дотримання належної правової процедури під час здійснення кримінальної процесуальної діяльності (форму) можна розглядати лише як додаткову гарантію якісного правосуддя, проте аж ні як самоцінність у відриві від змісту цієї діяльності [11, с. 126]. Існує також думка, що застосування належної правової процедури особливо повинно сприяти утвердженню змагальності. [12, с. 97].

Існують також інші підходи до цієї категорії. Наприклад, Мамка Г.М. розглядає належну правову процедуру здійснення кримінального провадження в якості критерію реалізації процесуального принципу раціональності [13, с.151]. А Ніколіна К. пов'язує цю категорію з комплексом певних процесуальних гарантій прав учасників кримінального процесу [3, с.45].

Деякі науковці вбачають місце категорії належної правової процедури взагалі не серед завдань кримінального провадження. Зокрема, на переконання Бобечка Н., положення про те, що «кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу, і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» не можуть вважатися завданнями кримінального провадження, а є складовими елементами його мети. При цьому варто наголосити, що мета кримінального провадження відображає стратегічне спрямування цього виду державної діяльності, а завдання – тактичні прийоми її досягнення [14, с. 128]. Журба А.І. вказує на те, що вимоги належної правової процедури доцільно визнати принципом (або частиною принципу законності) [15, с. 105].

Відмінність в підходах українських вчених до розуміння змісту належної правової процедури не віднімає у цієї концепції репутації виключно позитивного зрушення, яке нормативно закріплено і має практично «працювати» у сучасному кримінальному процесі. Разом з тим, у науці є інший погляд. Наприклад, російський Губжоков Р.Х. вважає, що цей підхід не виправдав себе в західних країнах і призводить до розбалансування кримінально-процесуальної діяльності. Він породжує штучне протиставлення одне одному змісту і форми кримінально-процесуальної діяльності на шкоду сутності кримінального процесу, а також нагальним потребам російського народу в справедливості кримінального судочинства. Критикуючи намагання європейських держав втілити цю клаузу в свої правові системи, він пише, що нездатність цієї концепції забезпечити єдність цілей кримінально-процесуального права і кримінально-процесуальної діяльності дозволила зробити висновок, що концепція належної правової процедури створює переваги для злочинця [16, с. 3, 12].

В українських реаліях такий підхід міг би бути виправданим, якщо б років двадцять тому назад правова система обрала інший шлях. Однак на

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.

сучасному етапі розвитку інститутів кримінального процесу застосування належної правової процедури як раз і має забезпечувати його відповідність стандартам захисту прав людини, єдність змісту та форми кримінального провадження, налагоджену «співпрацю» верховенства права і законності, що в підсумку балансує приватні і публічні (суспільні) інтереси заради досягнення процедурної і матеріальної справедливості. З огляду на це вимога належної правової процедури включає в себе як процесуальний, так і матеріальний аспект, а зазначений раніше зв'язок з засадами верховенства права і законності безпосередньо проявляється як в узькому сенсі (в межах конкретного кримінального провадження), так і в широкому (у положеннях законодавства, що встановлює правила його здійснення, та кримінально-процесуальному праві як галузі права). До речі, в американській версії матеріальна належна правова процедура передбачає існування певних прав, включених до поняття «свобода», які держава не може порушувати незалежно від того, яку «процедуру» вона не встановлювала. Поняття «без належної правової процедури» може означати лише презумпцію суду про те, що в ході законотворення була допущена помилка, оскільки в результаті був виданий закон, що порушує основні права [17, с. 588]. На відміну від процесуальної належної процедури, матеріальна не пов'язується з окремими гарантіями, спрямовується на виправлення допущеного законодавцем недоліку, а її базисом є припис про те, що жодний прийнятий закон не може посягати на права і свободи людини.

Слід погодитися з тим, що законність, як формальна визначеність та техніко-нормативна досконалість самих законів, є проявом належної правової процедури у її матеріальному значенні [18, с. 41]. В той же час застосування належної правової процедури означає не лише те, що всі дії процесуальних суб'єктів мають відповідати вимогам закону, адже в такому

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.

випадку це завдання розчиняється в приписах засади законності. Такі дії мають виникати із наявних повноважень і перебувати в адекватному співвідношенні з конкретним процесуальним завданням, яке виникає в певний момент досудового розслідування і судового розгляду кримінального провадження. Таке адекватне співвідношення приводить нас до принципу пропорційності, доктринальні характеристики якого зводяться до такого: мета встановлення певних обмежень має бути легітимною й істинною; обмеження, що переслідують істинну мету, мають бути об'єктивно виправданими і обґрунтованими; при застосуванні обмежень має забезпечуватися розумний баланс приватних і публічних інтересів [19, с. 197, 203]. На принципі пропорційності, згідно з яким будь-яке обмеження особистих прав має бути справедливим, обґрунтованим і відповідати інтересам суспільства базується матеріальний аспект концепції належної правової процедури [2, с. 9].

Отже застосування належної правової процедури у кримінальному провадженні охоплює не лише процес, як діяльність, а й матеріальну основу – закон, що має базуватися на природно-правовій концепції прав людини з чіткими і обґрунтованими умовами їх обмеження. За таких обставин, у площині належної правової процедури перебуває також проблема дискреції учасників кримінального провадження і судового розсуду та можливість судового тлумачення застосування правових норм за наявності відповідних прогалин.

Отже, з урахуванням компетентнісної складової та через принцип пропорційності, застосування належної правової процедури для виконання завдань кримінального провадження виступає перешкодою свавілля і зловживань учасниками, що здійснюють кримінальне провадження. Найбільш показовими тут є процедури оскарження рішень, чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування,

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

правила про судовий контроль в тих випадках, коли йдеться про обмеження прав і свобод людини, інститут недопустимості доказів. Не забуваючи про баланс приватних і публічних інтересів, належна правова процедура має вирівнювати негативний вплив на кримінальне провадження з боку підозрюваного, обвинуваченого. Процедура передбачає встановлення строку підозрюваного для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування у випадку зволікання при ознайомленні з матеріалами, до яких надано доступ; видалення обвинуваченого із зали судового засідання, якщо обвинувачений порушує порядок або не підкоряється розпорядженням головуєчого у судовому засіданні тощо. Вимога належної правової процедури в цих випадках зводиться не лише до самої можливості використання таких балансоутворюючих механізмів, а й закріплення умов їх застосування таким чином, щоб відповідні суб'єкти мали змогу передбачити свою поведінку і поведінку своїх «опонентів» та наслідки такої поведінки.

Вимога застосування належної правової процедури не може бути відірваною від інших завдань кримінального провадження, вона може діяти лише системно з ними. Якщо будь-яка правова процедура не спрямована наприклад, на охорону прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження і одночасно для забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду, то практична ефективність її нормативного закріплення дорівнює нулю. Тобто можна сказати, що захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.

обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу, є змістом кримінально-процесуальної діяльності, а застосування належної правової процедури є формальним критерієм досягнення поставлених завдань. Відповідно, слід погодитися, що належною є така правова процедура, яка відповідає чинним правовим нормам; вона не повинна порушувати права та свободи особи, суперечити інтересам суспільства і держави; в її межах не повинен застосовуватися необґрунтований процесуальний примус; у ній не повинно бути підстав для скасування або зміни процесуального рішення [7, с. 217].

З огляду на такий висновок виникає питання співвідношення належної правової процедури та кримінально-процесуальної форми. Остання розглядається, зокрема, як визначений законом порядок проведення процесуальних дій у кримінальному провадженні, їх відповідне оформлення у процесуальних документах [20, с. 235]; процесуальна форма відображає відносини між особою і державою у сфері кримінального судочинства [21, с. 155]. Процесуальна форма є складовою кримінального провадження, отже, по суті, вона визначає модель (тип) кримінального процесу (інквізиційний, змагальний, змішаний).

Викладене вище свідчить, що хоча категорії «процесуальна форма» і «належна правова процедура» мають тісний зв'язок, між ними не можна провести аналогію, адже в такому випадку може бути втрачений критерій «належності», «належного характеру» процедури. Співвідношення між належною правовою процедурою і процесуальною формою визначається як співвідношення належного і суцього. В той час як процесуальна форма може бути по-різному оцінена в аспекті її якостей, в тому числі і щодо відповідності вимогам справедливості, концепція належної правової процедури формується саме як оптимальна процесуальна модель [22, с. 333].

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvzkip.pdf>.

За результатами дослідження можна зробити такі висновки:

- належна правова процедура у кримінальному провадженні – це комплексна категорія, яка має безпосередній зв'язок з засадами кримінального провадження і концепцією верховенства права;

- застосування належної правової процедури є допоміжним завданням кримінального провадження;

- належна правова процедура має застосовуватися як під час судового розгляду, так і на стадії досудового розслідування;

- механізм застосування концепції належної правової процедури являє собою складну багатоелементну систему. Він включає в себе якісне законодавство з вичерпним переліком випадків обмеження прав людини та чіткими умовами таких обмежень; компетентнісну складову – діяльність суб'єктів процесуальної діяльності, яка має відповідати нормам кримінального процесуального кодексу; процедури, спрямовані на вирівнювання викривлень процесу, пов'язаних з недобросовісним виконанням процедурних приписів.

Список використаних джерел

1. Смольянов М. С. Юридическая процедура как гарантия прав человека: [Текст] / М.С. Смольянов // Вестник КрасГАУ. – 2011. – №7. – С. 206-208
2. Городовенко В. В. Належна правова процедура як загально визнаний стандарт функціонування судової влади: [Текст] / В.В. Городовенко // Адвокат. – 5. – 2012. – С. 12-17.
3. Николина К. Належна правова процедура: теоретичні аспекти визначення. [Текст] / К. Николина // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – № 94. – 2012. – С. 44-46.

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

4. Влада закону (стаття є витягом із публікації Державного департаменту США «Коротко про демократію») [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.america.gov/st/democracy-russian/2008/August/20081114171225eaifas0.7767559.html>.
5. Мамалуй О. О. Концепція «Due process» у податкових процедурах: [Текст] / О.О. Мамалуй // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – № 6. Том 2. – 2018. – С. 86-88.
6. Сорока С. О. Щодо забезпечення прав і свобод людини під час проведення обшуку: [Текст] : Lviv Polytechnic National University Institutional Repository [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>.
7. Циганюк Ю. В. «Належна правова процедура» як системна правова категорія вітчизняного кримінального процесу. [Текст] / Ю.В. Циганюк // Порівняльно аналітичне право. – № 3. – 2014. – С. 220-222.
8. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС.- 2019. – Ч. 1. – 532 с.
9. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Загальна частина: підручник. Академічне видання. – К.: Алерта, 2014. – 440 с.
10. Щербанюк О. В. Доступність судового захисту як основа модернізації судової системи України: [Текст] / О. В. Щербанюк // Наукові праці Національного університету "Одеська юридична академія". – 2015. – Т. 15. – С. 144-149. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npouua_2015_15_16.
11. Концептуальні основи побудови сучасного кримінального процесу України [текст] / Н. В. Глинська, Л. М. Лобойко, О. І. Марочкін та ін. : монографія : за заг. ред. О. Г. Шило. – Х. : НДІ ВПЗ імені акад. В. В. Сташиса НАПрНУ, 2016. – 264 с.

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvzkrp.pdf>.

12. Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею : [Текст] : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Д.Є. Крикливець. – Львів, 2016. – 257 с.
13. Мамка Г. М. Критерії реалізації процесуального принципу раціональності у кримінальному провадженні: [Текст] / Г. М. Мамка // Науковий вісник публічного та приватного права. – Випуск 3. – Том 2. – 2018. С. 151-155.
14. Бобечко Н. Мета кримінального провадження: [Текст] / Н. Бобечко // Юридичний вісник. – 2017. – № 2. – С. 126-135. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2017_2_22
15. Журба А. І. Завдання кримінального провадження: структура і взаємозв'язок з іншими системоутворюючими факторами кримінального судочинства: [Текст] / А.І. Журба // Юридичний науковий електронний журнал. – 2014. – № 2. – С. 104-106.
16. Губжоков Р. Х. Организационно-правовой механизм реализации концепции «должной правовой процедуры» в российском уголовном судопроизводстве: [Текст] : Автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. юр. наук.- М. – 2010. – С. 20.
17. Бернам У. Правовая система США. М.: Новая юстиция. – 2006. – 1216 с.
18. Мамка Г. М. Засади кримінального провадження: наукові та правові основи: [Текст] : дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Г.М. Мамка. – К., 2019. – 429 с.
19. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія / С. П. Погребняк. – Х. : Право, 2008. – 240 с.

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvzkip.pdf>.*

20. Сімонович Д. В. Кримінальна процесуальна форма: [Текст] /Д. В. Сімонович // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія «Юридичні науки». – 2014. – Випуск 5-2. – Том 3. – С. 233-235.
21. Трофименко В. Кримінальна процесуальна форма як соціально-правова цінність: [Текст] /В. Трофименко // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 4 (79). – С. 154-164.
22. Джавадов Х. А. Справедливість судового розбирательства как критерий оптимального гражданского судопроизводства: [Текст] /Х.А. Джавадов // Держава і право : Збірник наукових праць. Серія Юридичні науки. Випуск 73 / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2016. – 513 с.

Михайленко В. В.

Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження

У статті досліджуються ключові питання, пов'язані з розумінням сутності застосування належної правової процедури в контексті завдань кримінального провадження. Аналізуються сучасні підходи до визначення належної правової процедури, досліджується її застосування під час досудового розслідування. Розкривається сутність належної правової процедури через процесуальний і матеріальний елемент. Визначається співвідношення належної правової процедури з процесуальною формою.

Ключові слова: кримінальне провадження; завдання кримінального провадження; належна правова процедура; права людини; процесуальна форма.

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.

Михайленко В. В.

Применение должной (надлежащей) правовой процедуры как задача уголовного производства

В статье исследуются ключевые вопросы, связанные с пониманием сути применения должной (надлежащей) правовой процедуры в контексте задач уголовного производства. Анализируются современные подходы к определению должной (надлежащей) правовой процедуры, исследуется ее применение во время досудебного расследования. Раскрывается сущность должной (надлежащей) правовой процедуры через процессуальный и материальный элементы. Определяется соотношение должной (надлежащей) правовой процедуры и процессуальной формы.

Ключевые слова: уголовное производство; задачи уголовного производства; должная (надлежащая) правовая процедура; права человека; процессуальная форма.

Mykhailenko V. V.

The application of «due process» as a task of criminal proceedings.

The article explores key issues related to understanding the essence of applying a «due process» in the context of criminal proceedings. It analyzes modern approaches to determining the «due process», explores its application during the pre-trial investigation. The essence of the due (proper) legal procedure through the procedural and material elements is revealed. The ratio of «due process» and procedural form is determined.

The article established that «due process» in criminal proceedings is a complex category, that has a direct relationship with the basics of criminal proceedings and the concept of the Rule of law; the application of «due process» is an auxiliary task in criminal proceedings; «due process» should be applied both during the trial and at the pre-trial investigation stage; the

▪ Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.*

mechanism for applying the concept of «due process» is a complex multi-story system. It includes quality legislation with an exhaustive list of cases of restriction of human rights and clear conditions for such restrictions; competency component – the activity of subjects of procedural activity, which must comply with the norms of the Criminal Procedure Code; procedures aimed at equalizing process distortions associated with unfair compliance with procedural requirements.

Key words: criminal proceedings; tasks of criminal proceedings; due process; human rights; procedural form.

-
- Михайленко В. В. Застосування належної правової процедури як завдання кримінального провадження. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2020. № 1(21) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20mvvzkr.pdf>.